

Valvojan hiekkalaatikon kautta läpi finanssialan sääntelyviidakon?

12.2.2018 • BLOGI • Hanna Heiskanen

Kirjoittaja Hanna Heiskanen työskentelee Finanssivalvonnassa johtavana digitalisaatioasiantuntijana

Finanssiala ei tunnetusti ole kevyesti säänneltyä. Sääntelyn tarkoituksena on suojata sekä asiakasta että turvata koko finanssimarkkinoiden vakautta. Finanssimarkkinoilla toimivat palveluntarjoajat tarvitsevat toiminnalleen sen luonteesta riippuen joko toimiluvan tai kevyemmän rekisteröinnin.

Toimiluvan vaatimukset ja toimilupa- tai rekisteröintihakemuksen täyttäminen saattavat tuntua finanssimarkkinoille mielivän toimijan näkökulmasta ylivoimaisenkin raskailta. Hakuprosessissa kysytään tietoja mm. toiminnan yleisestä järjestämisestä, riskien hallinnasta, avainhenkilöiden taustoista ja toiminnan rahoittamisesta. Kaikella kysytyllä tiedolla on tarkoituksensa. Sen perusteella arvioidaan, pystyykö toimija suoriutumaan suunnitellusta toiminnasta, ovatko menettelytavat sopivia ja toteutuuko asiakkaan suoja. Finanssialalla hoidetaan tai käsitellään asiakkaiden varoja, ja sen takia tarkka sääntely ja toimilupavaatimukset ovat välttämättömiä.

Viime vuosina on syntynyt toimintamalleja, joilla pyritään tukemaan uusien toimijoiden tulevista finanssialalle tarjoten heille erityistä neuvontaa ja kädestä pitäen tapahtuvaa opastusta toimilupaprosessin viidakossa. Eurooppalaisetkin valvojat ovat perustaneet innovaatiokeskuksia eli matalan kynnyksen yhteydenotto- ja neuvontapalveluja uusille toimijoille sekä regulatory sandboxeja eli valvojan hiekkalaatikoita.

Valvojan hiekkalaatikko ei ole villi kortti toimia lievemmillä vaatimuksilla

Iso-Britannian Financial Conduct Authority (FCA) perusti Euroopan ensimmäisen valvojan hiekkalaatikon kesällä 2016. Finanssialan toimijat voivat hakea pääsyä hiekkalaatikkoon osallistumalla hakukierrokseen. Valitut toimijat otetaan mukaan määrääjäksi, enintään kuuden kuukauden jaksoksi. Heille luvataan toimilupa kymmenessä viikossa. FCA:n tiimi auttaa kädestä pitäen toimilupahakemuksen täyttämässä. Kuuden kuukauden enimmäismääräajan lisäksi toimiluvassa on myös muita rajoituksia, kuten käyttäjien enimmäismäärä, enimmäisliikevaihto ja lisäraportointivelvollisuus valvojaa kohtaan. Hiekkalaatikkokajakson jälkeen toimija voi halutessaan hakea pysyvää toimilupaa valvojalta normaalin prosessin kautta. Iso-Britannian lisäksi eurooppalaisia hiekkalaatikoita on avattu ainakin Hollantiin ja Tanskaan.

Usein esitetään sen suuntaisia käsityksiä, että valvojan hiekkalaatikko olisi myös villi kortti toimia kevyemmillä vaatimuksilla ja lupa olla noudattamatta osaa sääntelystä. Tämä käsitys hiekkalaatikoiden toiminnasta on virheellinen. Missään Euroopan maassa ei ole käytössä tal-

laista mallia eikä EU-sääntely myöskään tunnusta tällaista mahdollisuutta. Valvojan hiekkalaatikoiden tarkoitus on ennen kaikkea löytää innovatiivisiin finanssialan palveluihin kohdistuva sääntely ja sopiva toimintamalli dialogissa valvojan kanssa. Hiekkalaatikossa toimiminen on oppimisprosessi sekä toimijalle että valvojalle. Tosiasiassa hiekkalaatikoissa toimivat yritykset ovat vielä tiukemman valvonnan ja tarkkailun alaisuudessa kuin tavanomaiset valvottavat.

Valvojen hiekkalaatikot ja neuvontapalvelut eivät voi kuitenkaan täysin korvata toimijoiden omaa juridista osaamista. Niiden tarkoitus on tarjota sääntelyyn liittyvää neuvontaa eikä laajempaa konsultointia (guidance, not counsellig). Valvojan tehtäviin ei esimerkiksi kuulu suositella liiketoiminnan järjestämisen tapoja tai vaikuttaa tuotteen loppumuotoon.

Saadaanko Suomeen jonain päivänä valvojan hiekkalaatikko?

Finanssivalvonnalta kysytään aika ajoin, saadaanko Suomeen jonain päivänä valvojan hiekkalaatikko. Finanssivalvonta kartoittaa parhaillaan mahdollisuuksia valvojan hiekkalaatikon perustamiseen, mutta kysymykseen ei ole vielä antaa vastausta. Ensinnäkin intensiivinen neuvonta innovaatiokeskusten kautta ja hiekkalaatikoiden tarjoaminen vaativat valvojalta erityisiä resursseja. Esimerkiksi Tanskassa on päädytty rahoittamaan valvojan hiekkalaatikko valtion budjetista. Samoin Ruotsiin perustettava valvojan innovaatiokeskus (eli neuvontapalvelu) tullaan rahoittamaan budjettivaroin. Tällä rahoituksella kumpikin valvoja on perustanut tiimin, joka keskittyy vain ja ainoastaan uusien toimijoiden neuvontaan ja finanssialan innovaatioiden edistämiseen. Toiseksi hiekkalaatikko saattaa edellyttää myös käsittelyä sääntelytasolla, koska se mm. herättää helposti kysymyksiä yhdenvertaisuusnäkökulmasta.

Valvojen hiekkalaatikot nousevat esille myös tulevassa Euroopan komission fintech-toimenpideohjelmassa, joka julkaistaan maaliskuussa. [Komissaari Dombrovskis](#) on jo todennut, että nyt tulisi arvioida EU:n laajuista lähestymistapaa valvojan hiekkalaatikoihin. Finanssivalvonta kannatti hiekkalaatikkoaloitetta fintech-toimenpideohjelman konsultaatioon antamassaan vastauksessa. Finanssivalvonta myös toi esille sen, kuinka tärkeää olisi olla keinoja testata uusia finanssialan palveluita kontrolloidussa ympäristössä pienellä käyttäjäjoukolla ennen palveluiden tarjoamista avoimilla markkinoilla.

Finanssivalvonnan Innovaatio-Helpdesk neuvoo matalalla kynnyksellä

Finanssivalvonta haluaa strategiansa mukaisesti olla mukana edistämässä innovaatiomyön-teistä ilmapiiriä finanssialalla. Finanssivalvonta perusti lokakuussa 2016 [Innovaatio-Helpdeskin](#), jonka kautta tarjotaan matalalla kynnyksellä neuvontaa. Ensimmäisenä toimintavuonna Innovaatio-HelpDesk opasti kymmeniä eri toimijoita joko sähköposti- tai puhelinneuvonnalla tai neuvontatapaamisissa. Alkuvuonna 2018 Innovaatio-Helpdeskissä on ollut erityisen vilkasta, mitä voitaneen pitää positiivisena indikaattorina alan kehityksestä.

12.2.2018